

**El que tenim...
ens dona la vida.**

**Recursos naturals i ambientals
del Camp de Morvedre**

De què estem parlant?

La definició més senzilla **d'ecosistema** és la d'un sistema biològic de gran complexitat on s'inclouen totes i cadascuna de les interaccions que es donen, tant entre els éssers vius, com entre aquests i l'entorn en què es troben.

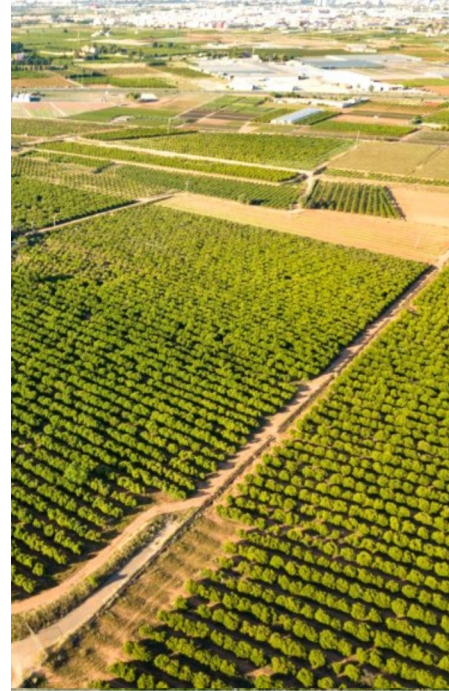
Aquests ecosistemes contribueixen a la qualitat de vida i al benestar dels humans, és el que denominem **serveis ecosistèmics o ambientals**.

Els serveis ecosistèmics

Beneficis que aporten els ecosistemes a les persones per a realitzar-se en totes les seues facetes. Aquests beneficis poden ser rebuts en forma de valors (servei cultural), béns (servei d'aprovisionament) o de servei (servei de regulació). *

(*Millenium *Ecosystem *Assessment) ONU 2005

Quatre classes de serveis

Suport : Aquells processos ecològics que són vitals per a la producció dels altres tres :

- Cicle de l'aigua
- Formació del sòl
- Producció primària
- Fotosíntesi
- Hàbitat d'espècies
- Conservació de la diversitat genètica
- Cicle de nutrients

Aprovisionament o proveïment : Beneficis materials que les persones obtenen dels ecosistemes com a aigua, aliments, medicines i matèries primeres.

- Aliment
- Aigua (agricultura i consum)
- Recursos energètics (llenya, torba, lignit...)
- Matèries primeres
- Minerals
- Recursos genètics
- Recursos medicinals

Per a moltes poblacions aquests serveis representen la seua forma de subsistència, per la qual cosa el seu valor és major que si els comercialitzaren.

Culturals : Beneficis no materials que les persones obtenim dels ecosistemes. Són conceptes més abstractes que ens realitzen.

- El valor educatiu
- La diversitat cultural
- La inspiració estètica
- L'espiritualitat
- Valor estètic
- la identitat cultural
- Les relacions socials
- Sentiment de pertinença
- El patrimoni cultural
- Els serveis recreatius i d'ecoturisme
- El coneixement científic

Regulació : Processos ecològics que ens beneficien a través del seu sistema de regulació, ajuden a mitigar alguns impactes globals i locals.

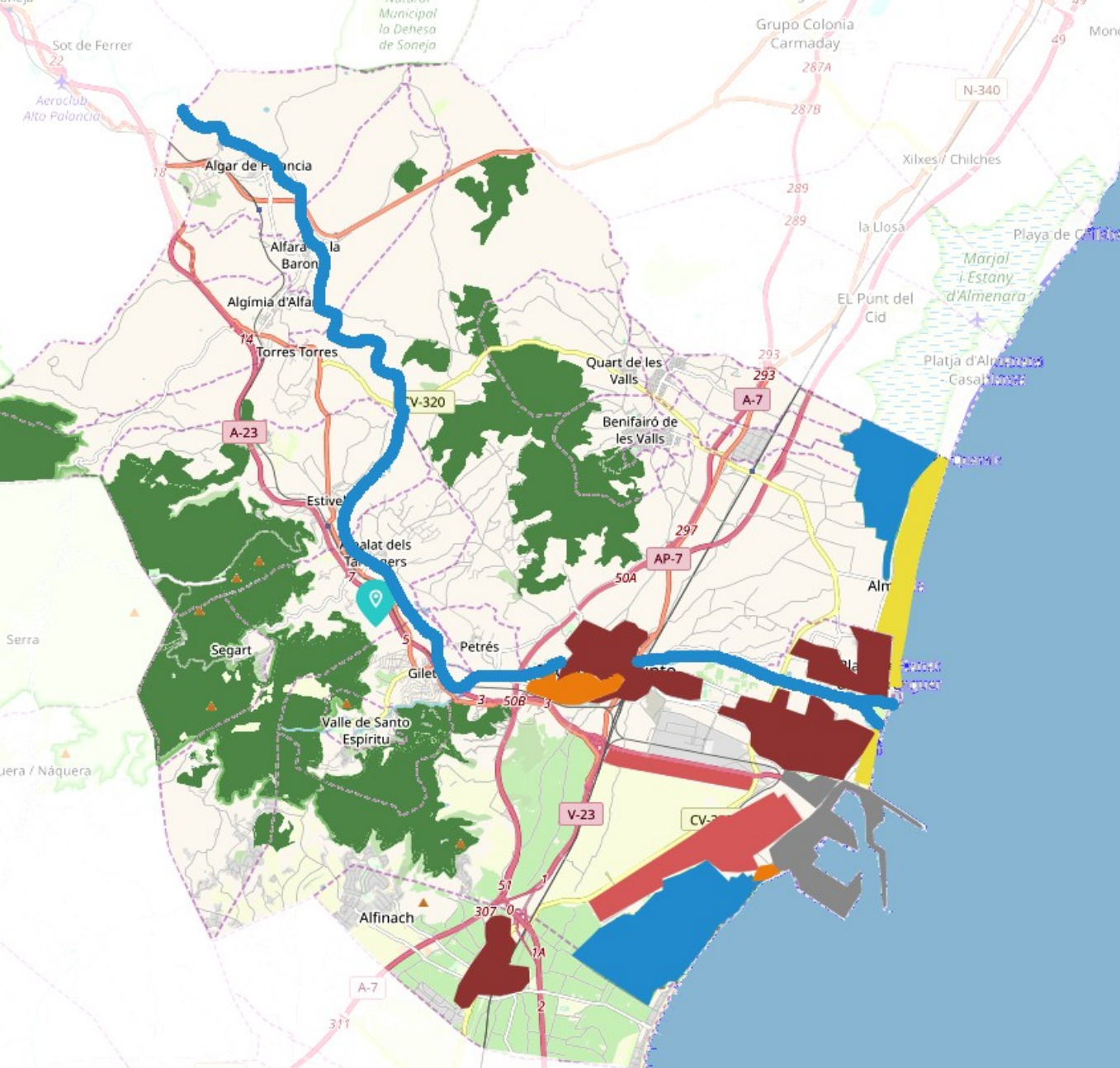
- Regulació del clima
- Regulació en el cicle de l'aigua
- Millora de la qualitat de l'aire
- tractament d'aigües residuals
- Prevenció de l'erosió
- Reducció de danys davant catàstrofes naturals
- Control de malalties i plagues
- Manteniment de la fertilitat del sòl
- Regulació i sanejament de l'aigua.
- Pol·linització

Per a moltes persones són invisibles i es donen per descomptats; no obstant això, quan es veuen afectats, com la qualitat de l'aire o el sòl, les conseqüències són importants i en alguns casos resulta difícil de reparar..

Quatre classes de serveis

A vegades resulta complicat tancar un servei en un sol grup, alguns poden ser diversos tipus de serveis ambientals al mateix temps. Per exemple, l'aigua dolça es pot catalogar en els quatre, de suport pel cicle de l'aigua, d'aprovisionament pel consum, de regulació per la depuració i el control del cicle de l'aigua i cultural per exemple per l'ús recreatiu que aporta.

Els referents ambientals

El riu Palància, els Parcs Naturals de la Serra d'Espadà i de la Serra Calderona són les gran referències ambientals d'aquest territori, sense oblidar zones humides tan importants com la Marjal dels Moros i el tram sud de la Marjal i Estanys d'Almenara, que són espais protegits de gran biodiversitat i amb un gran potencial per a l'ús públic d'aquests, incloent-hi pràctiques agrícoles sostenibles i les visites de caràcter científic i cultural.

Serra Calderona I Espadán

Els boscos desacceleren el canvi climàtic i augmenten la resiliència

- **Són els principals emmagatzemadors de carboni del nostre planeta.** Però, quan es talen els arbres per raons agrícoles o per a construir infraestructura s'emeten a l'atmosfera grans quantitats de diòxid de carboni i altres gasos d'efecte d'hivernacle, la qual cosa contribueix al canvi climàtic.
- **Green paisatges amb una major resiliència:** regulen el flux de l'aigua, millorant i mantenint el sòl per a l'agricultura promouen l'estabilitat climàtica en reduir les temperatures extremes i les inundacions.

Proporcionen serveis ambientals que són fonamentals per a la vida de les persones: Aigua, Biomassa, Agricultura i ramaderia, Apicultura, Protecció dels sòls enfront de l'erosió, Energia, Aprofitaments forestals (suro, fusta) o minerals (rodéno), etc.

En resum els boscos promouen la biodiversitat, la resiliència i el benestar social.

Serra Calderona I Espadán

Calderona

Espai de 18.019 hectàrees, declarat Parc natural el 15 de gener de 2002, de singular importància per la seua flora, fauna, paisatge, patrimoni, geologia i valors socioeconòmics i culturals vinculats a un desenvolupament harmònic del medi rural tradicional.

A nivell de flora és un enclavament amb diversitat d'ambients forestals, amb espècies d'especial rellevància que han determinat la declaració de diverses microreserves de flora per a protegir endemismes com la **Centaurea saguntina** o el clavell de pastor.

Inclosa, per Acord del Govern Valencià de 10 de juliol de 2001, entre els Llocs d'Interés Comunitari (LIC) de la Comunitat Valenciana.

Posseeix abundant fauna, 7 espècies d'amfibis i fins a 15 espècies de rèptils, mamífers i respecte als ocells, és una Zona d'Especial Protecció per als Ocells (ZEPA)etc.

Espadà

31.182 hectàrees i 60 quilòmetres de longitud, el seu paisatge és abrupte i escarpat en les seues parts més altes, un dels grans pulmons verds de la Comunitat Valenciana.

Es tracta d'un dels majors boscos de la Comunitat Valenciana, situat molt prop de la mar Mediterrània. En aquest ecosistema habita una àmplia varietat de flora i fauna autòctona. Les seues sureres, són els que major fama donen a aquest paratge natural.

Mars i oceans

Modulen **l'estabilitat climàtica** que permet el desenvolupament de la vida marina.

Conserven, produeixen biodiversitat i protegeixen la línia de costa.

Generen el 60% de l'oxigen planetari capturant el carboni sobrant de l'atmosfera.

Ens **proveeixen** de menjar i matèries primeres (arena, roques).

En molts països l'activitat pesquera és un dels **pilars de l'economia**

Font d'aigua potable (dessalació).

Alguns organismes marins produeixen substàncies d'interés **mèdic i farmacològic**.

Absorció del CO₂ que contribueix a frenar la seua acumulació en l'atmosfera i els efectes del calfament global provocat per les activitats humanes.

Contribueixen a la **dispersió i dilució dels residus** provinents dels sistemes terrestres, contribuint al manteniment de la qualitat de les aigües costaneres.

Serveis culturals: Contacte amb la biodiversitat naturals, paisatge com a inspiració

Platges de Almardà, Corinto, Malva-rosa, Canet i Port de Sagunt : **nidifiquen algunes espècies vulnerables** com el corriol patinegre, **el cordó dunar protegeix** front les catàstrofes naturals, serveis d'oci i salut.

Però la crisi climàtica actual provocada per les activitats humanes està fent que la fauna i la flora marina i especialment la costanera estiguen sent fortament alterades.

Les marjals

Les marjals tenen un valor intrínsec en si, però a més, hi ha nombrosos **beneficis ambientals i culturals** que proveeixen als éssers vius. Alguns d'ells:

- **Control d'inundacions:** intervenen en el cicle de l'aigua, disminueixen el seu flux i la retenen front situacions com a intenses precipitacions, esmorteint la crescuda i evitant les inundacions.
- **Retenció de nutrients i sediments:** en alentir el flux de l'aigua, els sediments transportats juntament amb els nutrients queden depositats en les marjals.
- **Depuració d'aigua:** la vegetació present en les marjals millora la qualitat de l'aigua en absorbir i retindre les altes concentracions de nutrients o contaminants.
- **Investigació:** les marjals són llocs ideals per a l'estudi de dinàmiques i processos biològics.

Altres aspectes importants de les marjals són:

- Constitueixen **reservoris d'aigua dolça**.
- **protegeixen** enfront de les catàstrofes naturals
- **Estabilitzen la línia de la costa** i controlen l'erosió.
- Acumulen **biomassa**.
- Alberguen **biodiversitat**.
- Són **embornals** de carboni.
- Són llocs d'elevada **productivitat biològica**.

El riu Palància

El riu Palància és **el sistema hídric superficial que vertebr**a el Camp de Morvedre d'oest a est, separant la Serra Calderona, de la d'Espadà.

Als anys 1970 La Confederació va construir un canal de rec entre Xèrica i Viver, **derivant una part important del cabdal**.

Des de 2019 la Confederació va escometre un **projecte de restauració ambiental**.

L'any 2022 acord de custòdia per a **conservar restaurar i millorar** el patrimoni natural i la biodiversitat del riu Palància.

Al mateix any **Sagunt també va aprovar el projecte** per a millorar el riu al seu pas pel nucli urbà.

Al mes de juny de 2022, el Ministeri de Medi ambient **considera viable** el projecte d'adequació de la desembocadura del riu Palància.

El medi ambient és important i necessari per a les persones

D'ell obtenim elements essencials per a la vida com l'aigua neta o la nostra alimentació. Per això, la destrucció de la naturalesa pot posar en perill la supervivència de milions de persones.

Aquesta degeneració del medi natural té el seu origen en l'activitat humana. Avui resulta científicament indiscutible que molts ecosistemes estan amenaçats per aquesta situació. (Plataforma Intergovernamental de Polítiques Científiques en Biodiversitat i Serveis Ecosistèmics (IPBES)).

Segons un informe del IPBES, ***“la degeneració de la naturalesa pot posar en perill la vida de milions de persones. Entre els problemes més greus que podria generar la destrucció del medi ambient estan la contaminació de l'aigua, l'augment de les tempestes costaneres i la inseguretat alimentosa”***.

El medi ambient és important i necessari per a les persones

Coneixem els ecosistemes, som conscients de la importància, valors, serveis, etc. que ens aporten, però ara cal passar a l'acció, hem d'implicar-nos i actuar.

Les nostres accions personals són fonamentals, però no basta l'acció individual, hem d'unir-nos, treballar al costat d'altres persones, col·laborar amb entitats de defensa i protecció del medi natural, participar en accions de voluntariat: neteges de residus, reforestacions, seguiments d'ocells, col·locació de caixes niu, etc. participar en la recuperació de flora, fauna i hàbitats, fer un ús responsable dels recursos i, per descomptat, exigir polítiques que respecten les recomanacions científiques.

En les nostres accions, la nostra guia poden ser els ODS, el pla mestre per a transformar el món, una Agenda inspiradora, la recepta per a salvar-nos.

